

Megállapodás

Hétfőn Budapesten, a SZÖVOSZ-székházban együttműködési megállapodást írtak alá a magyarországi délszlávok, németek, románok és szlovákok nemzetiségi szövetségeinek főtákarai: Mandics Mihály, Réger Antal, Szilágyi Péter és Such János, valamint dr. Szlameczky István, a SZÖVOSZ elnöke. A szerződés alapján a jövőben a fogyasztási szövetkezetek az eddiginél is jobban segítik a nemzetiségi szövetkezeti tagok anyanyelvének ápolását.

Téli vásár

Nagy forgalom

A február 5-én megkezdődött kedvezményes téli vásár minden eddiginél nagyobb forgalmat ígér a ruházati üzletekben. Régóta bevált gyakorlat a boltokban a szezonvégi vásár. A kockázati alap terhére 20-40 százalékkal kínálják olcsóbban a ruházati cikkeket. A téli vásár a vevőknek elő-

nyös. Mind többen számítanak előre a kedvezményes árakra. Legalábbis erre utal az évről évre növekvő forgalom. A boltok ilyenkor is nagy választékot kínálnak.

A téli vásár eredményesége érdekében fontos, hogy az utolsó napokban is kedvvel válogathasson a vevő. A Komplex Ruházati Vállalatnál mintegy 30 millió forint értékű árut vontak be a kedvezményes vásárba. A készleteknek körülbelül egyharmadát. Ha minden elkel, 13,6 millió forintot takarítanak meg a vásárlók. Az első három nap feltűnően sokan keresték a kötött árut és faherneműt. Ebből arra is lehet következtetni, hogy a vásárlók a korábbi árakat magasnak tartották. Ugyanakkor az is igaz, hogy ezeket a ruházati cikkeket tavasszal is bárki hordhatja.

Körülbelül 18,5 millió forintot érő ruházati terméket kínáltak olcsóbban a szegedi Centrum Áruházban. Ebből mintegy 6,7 millió forint értékű ruha kelt el az első héten. A forgalomátlag tíz százalékkal magasabb volt, mint a tavalyi téli vásár első negy napján. Érdekes, hogy a nem kedvezményes áru termékekből is többet vásároltak, mint az előző napokban. Úgy tűnik, a Centrum Áruházban, a Komplex boltjaiban és valamennyi kedvezményesen árusító üzletben sikerrel zárul az idei vásár.

A termelés főszereplője

Nem éppen új felismerés, hogy a termelés meghatározó tényezője a termelő ember; mégis, az ebből származó elvi és gyakorlati következtetések világszerte már-már új hullámként hódítanak teret. A termelékenység emelésének általánosan elismert forrásává vált az úgynevezett emberi tényező (az emberek változó igényei, munkakörülményei stb.) kutatása, az ebből adódó tartalékok feltárása. Erdemes és tanulságos meggondolni önmagában véve azt is, mit jelez ez a nemzetközi méreteiben hangsúlyossá vált érdeklődés.

Kétségkívül azt, hogy a tudományos-technikai forradalom kibontakozó — azt mondhatnánk — gépesítési mámor kezd átadni a helyét a realitás megfontolásoknak. Valójában az évszázad első negyedében bontakozott ki az a szervezési, gazdálkodási gondolkodásmód, ami az amerikai Taylor nevéhez fűződik, s azzal jellemezhető, hogy az ember mintegy a technológia alárendelt „alkatrészévé”, a gépesítés diktálta feltevélek „csavarjává” vált — elég talán példaként Chaplin klasszikus filmjére, a Modern idők-re utalni. Ez a felfogás azután az automatizálás térhódításával, a munkaszervezés újabb és újabb módszereivel sokáig életben

tartotta, sőt, kizárólagossá tette azt a hiedelmet, hogy az ember a végtelenségig hozzáigazítható a gépek, az automaták követelményeihez.

Az utóbbi években viszont szinte a felfedezés erejével törnek utat az ellentétes felismerések — sokatmondó, hogy egy NSZK-szakfolyóirat például ezzel a címmel közli arról szóló írását: „A Taylor-legenda vége.” Valóban, maga a technológiai fejlődés vezetett el e legendától a cáfolatához azzal, hogy bebizonyította: az automatizálás új és új csúcstechnológiáinak alkalmazásakor határt szab az elérhető eredményeknek, a várható hatékonyságnak az ember alkalmazkodó képessége, a termelés monotonitása, általában: az ember és a gép merőben új viszonya. Ezért kerülnek előtérbe — ugyancsak szerte a világon — azok a kezdeményezések, módszerek, amelyek üzemi szűkeket, a rugalmas munkaidő bevezetésével, a futószalagok helyett ismét a csoportos munkaszervezési eljárásokkal kíséreltezik.

Talán nem volt felesleges ily módon ábrázolva azokra a nagyobb összefüggésekre utalni, amelyek az emberi tényező szerepét a gazdálkodásban új megvilágításba helyezik. Vagyis az ember-gép-környezet hármasságában minden körülmények között az embert tartja főszereplőnek. Így válik érthetőbbé, hogy nálunk van valójában igazán — társadalmi értelemben — lehetőség e tényező előnyeinek maximális hasznosítására. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a tőkés vállalatok munkatudományos felismerései és módszerei részint a profit által vezérelve — és határolva — terjednek, részint pedig ezek a módszerek szükségképpen megállnak a szervezés, a

technológia határainál. Nálunk viszont történelmileg új lehetőség nyílik arra, hogy — a szervezési előrehaladással együtt — az emberi tényező igazi tartalmaira, a közös tulajdonból fakadó tudatra, a demokratikus közreműködés energiáira is alapozzunk.

S ha innen, tehát a társadalmi lehetőségek oldaláról nézve vizsgáljuk gazdálkodási helyzetünket, még egyértelműbb milyen bőséges forrásokat hagyunk kihasználatlanul. Ismeretes, hogy a súlyosbodó munkaerőhiány mindjobban kielezi a vállalatok versengését a munkaerőért — ám sok jel mutat egyszersmind arra, hogy változatlanul háttérbe szorul a munkaerő megszerzésének és megtartásának alapvető módja: az emberi tényezők jelentőségének és a cselekvés szükségességének felismerése. Szociológiai vizsgálatok sora igazolja, hogy a bérviszonyok kétségtelen hatásain túl mennyire meghatározóak a vállalati közérzet egyéb, azt mondhatjuk: bérrel kívüli tényezői. Ilyenek az erkölcsi elismerés intézményes módszerei, a munkacsoportok, brigádok javaslatainak valóságos, tartalmi fogadása és érvényesítése, a munkafeltételek, munkaszervezési módszerek hozzáigazítása a dolgozók igényeihez.

Mindez természetesen korántsem jelenti azt, mintha a technológiára kiterjedhetnének a demokratikus vita módszerei, mintha a munkaszervezést is a többségi elv, a szavazás hatáskörébe kellene utalni. Ám a nemzetközi tapasztalatok sokrétűen igazolják, hogy az emberi tényező és a technológia egyeztethető — sőt, az igazi tartalékok forrása éppen ez a gondos, tudományos és szervezett összehangolás!

Tábori András

Megemlékezések a nagy árvíz centenáriuma

A Tiszáról és a belvizokról napjainkban Sajtótájékoztató az ATIVIZIG-nél

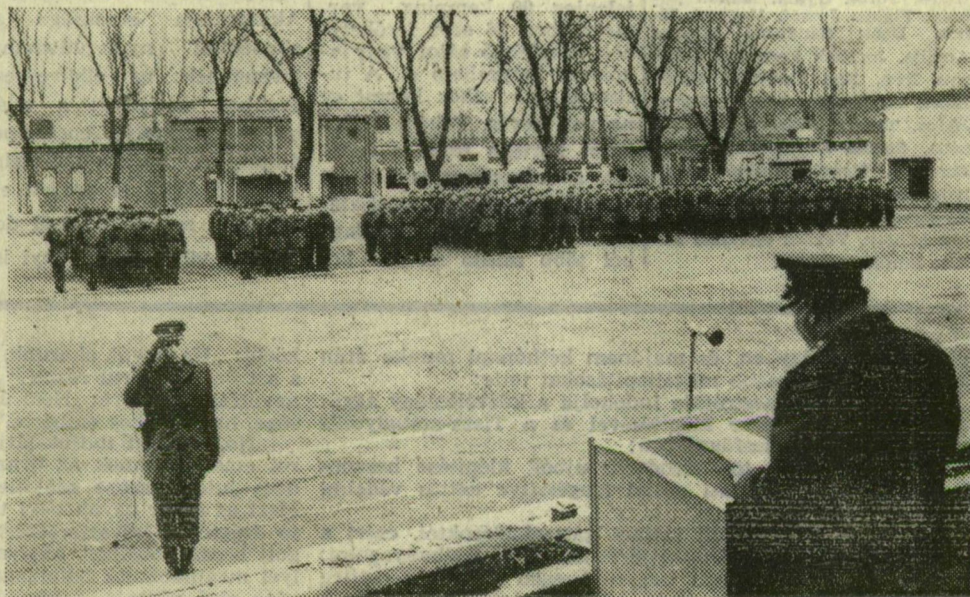
Közeledik a szegedi nagy árvíz százéves évfordulója. Ebből az alkalomból sajtótájékoztatót tartottak tegnap, hétfőn az ATIVIZIG üzsegei hidrometeorológiai központjában. A száz évvel ezelőtti árvízkatasztrófa előzményeit és eseményeit, a Szeged árvízvédelmi rendszerének kiépítését ismertető tájékoztató után — melyet dr. Simády Béla, az ATIVIZIG igazgatója tartott — Bányainé dr. Birkás Mária, a városi tanács elnökhelyettese szölt a nagy árvíz évfordulójára rendezendő megemlékezésekről. Az események sorából csak a lényegesebbeket kiemelve: március 11-én ünnepi tanácsülésen emlékezik meg a város az árvízi katasztrófáról. Szegedi György szobrászművész árvízi emlékművét ugyanezen a napon avatják fel a pártfal és a Lenin körút déli kereszteződésében. Az árvíz utáni újjáépítéshez segítséget nyújtó európai fővárosoknak állít emléket az a tábla, melyet az Április 4. útja és a Nagykörút sarkán, a Bécsi krt. 2. szám alatti ház falán helyeznek el. Kiállítások is színesítik az ünnepi programot: A mi Tiszánk és az Árvízi képek című kiállítás képzőművészek alkotásaival tisztelg az évfordulónak, a

telítődött latyakos talaj még jó ideig alkalmatlan lesz a megművelésre. A belvíz elleni védekezés városon belüli fokozatát egyébként — Makó kivételével — a megyében sehol nem kellett elrendelni.

A nagy árvíz centenáriumi évfordulójának jegyében tudományos ülést tart ma, kedden az MTESZ székházában a Magyar Hidrológiai Társaság szegedi területi szervezete. A tanácskozáson a vízrendezés távlati fejlesztéséről, az Alsó-Tisza-vidék vízrendezéséről, valamint az új vízgazdálkodási terv belvízgazdálkodási vonatkozásairól hangzik el előadás.

Leszerelő katonák búcsúztatása

Ünnepi csapatgyűlés a szegedi honvéd helyőrségben



Ács S. Sándor felvétele

Főlsorakoztak a leszerelők az ünnepi csapatgyűlésre

A szegedi honvéd helyőrségben tegnap, hétfőn ünnepi csapatgyűlést tartottak. Sorakoztak és rövid gyakorlatra bevonult tartalékosok, a egység tagjai szereltek le, a katonai ünnepségen. Az eseményen a Szeged városi pártbizottság képviselőjében részt vett Illés Tóth István, a KISZ megyei bizottságát Lele István képviselte. Ott volt Kulcsárné Kiss Pirokska, a népfőnt Szeged városi bizottságának titkára, továbbá a tanácsok, és a megyei hadkiegészítő és területvédelmi parancsnokság képviselője is.

A lakanya udvarában, a csapatdászó előtt sorakoztak föl a leszerelők. A Himnusz hangjai után kitüntetések, elismerések, jutalmakat adott át Sturcz Márton, a szegedi honvéd helyőrség parancsnoka. A honvédelmi miniszter a katonai szolgál-

lat példás teljesítéséért a Haza Szolgálatáért Erdemérem bronz fokozatával tüntette ki Ávrnucsz István, Ágh György, Gombos Ferenc szakaszvezetőket, Vinnai Gyula őrzetetőt és Nagy Pál honvédet. Litauzski Mihály törzsmester és Tóth Ferenc főtrörmester alegysége harmadszor érdemelte ki a Magyar Néphadsereg Kiváló Szakasza címet. Tizenhármán kaptak parancsnoki díszeteket, elismerést. A gyakorlaton részt vett tartalékosok közül Pesti László tartalékos főhadnaggyá, Bacsa Árpád tartalékos hadnaggyá lépett elő.

Szót kért és kapott Ávrnucsz István szakaszvezető. A leszerelők nevében köszönte meg a szocialista haza, meg parancsnokai gondoskodását sorkatonák gondolatuk idejében. Arról is beszélt, egész emberré lettek a nép-

hadsergben, s a polgári életben is becsülettel teljesítik dolgukat. A sorkatonai szolgálatukat töltők megbízásából Csányi László honvéd, a szegedi gumigyár dolgozója fogadta meg, hogy a leszerelők példáját követik, mindenkor hűek maradnak esküjükhöz.

A távozókhöz meleg szavakkal szölt Sturcz Márton, megköszönve helytállásukat. Kérte, hogy a polgári életben is álljanak helyt, s ehhez erőt, egészséget kívánt. Kulcsárné Kiss Pirokska a Hazafias Népfőnt megyei és városi bizottsága nevében tisztelettel, szeretettel köszöntötte a leszerelő sorkatonákat, tartalékosokat, akiket várnak hozzátartozóik, a munkahelyek.

A fegyvermezett, ám bensőséges katonai ünnepség a leszerelők díszelgésével fejeződött be.

Budapest 34 éve szabad

Arról az emlékezetes februári napról, amelyet ma ünnepelünk, alighanem kevesen számoltak be olyan hitelesen, mint az egyik legkiválóbb szocialista író, Nagy Lajos. Pincenaplójában így írja le a felszabadulás első perceit, amikor megpillantotta a szovjet katonákat Budapest utcáin: „Maflán álltam a kapuban. Örültem. De előre, már régóta úgy képzeltem el az első találkozást, hogy egymásnak esünk, és átöleljük egymást. Az ölekezés elmaradt, mivelhogy ölekezésnél kettőn áll a vásár. Pedig szép lett volna.”

Igen, így álltak akkor az emberek; tétován, szinte föl sem fogva, hogy a történelem egyik legvéresebb, legszörnyűbb korszaka végéhez közeledik. Pedig 1945 első napjaiban a magyar főváros pincékbe húzódott lakossága előtt — hacsak nem volt valaki mindenbe belenyugó fatalista vagy álmodozó fantaszt — már nem lehetett kétséges: a háború sorsa eldőntött. A nyugat felé nyomuló Vörös Hadsereg feltartóztatatlannul tört előre a menekülő ellenség nyomában; csak idő kérdése volt, hogy mikor teljesedik be a történelmi igazságszolgáltatás, mikor jön el a végső győzelem, mikor omlik össze végérvényesen a náci hadigépezet, mikor idézheti a diadalittas angol sajtó Shakespeare szavait: „The day is ours, the bloody dog is dead” — „Miénk a nap, a véres kutya meghalt.”

De a bombázások és harcok elől a pincékbe menekült, éhez, lerongyolódott lakosságnak még sokáig kellett a halál árnyékában várnia a sorsdöntő pillanatra.

A hírek — a megbízhatatlan, ellenőrizhetetlen hírek — csak szórványosan jutottak le a föld alá, s természetesen a szovjet hadmozdulatokról szölkak, a közeledő ismeretlen katonákról, akiktől rettegett az, akinek meg volt rá az oka, s akiket lélegzetvisszafojtva várt, aki a szabadságot várta. A pillanat 1945. február 13-án jött el. A romhalmazzá vált főváros népe fölbötkölt a pincéből; ujjongva vagy kissé értetlenül; megilletődve, elfáradtan vagy kitörő örömmel, halottainak és eltűnt hozzátartozóinak hiányától meggyötört — de mindenképpen azzal a tudattal: szabad.

A napló utolsó szavai azonban még a szabadság friss mámorában is arra intenek, hogy nem elég elnyerni a szabadságot, élni is kell vele, s meg kell őrizni: „Szakadatlanul résen kell lenni. Hosszú ideig, talán egész életünkön át.”

G. A.